

PERSSCHOUW

Verloving.

De heer H. Algra schrijft in „Leeuwarder Kerkbode“:

In „De Reformatie“ werden eenige opmerkingen gemaakt over dit onderwerp. Het vraagstuk is voor de kerkelijke praktijk in twee opzichten van belang. In de eerste plaats rijst de vraag: Is verbreking eener verloving zonde? Moet dus hij of zij, die zich daaraan schuldig maakt, aangezien de zonde naar haren aard publiek is, worden vermaand?

En in de tweede plaats: Als het karakter der verloving meebrengt, dat men nog weer terug kan, zijn de kerken dan gerechtigd, aan te sporen tot verbreking van een verloving met een ongelooftige?

Bijna alle redeneeringen in de kerkelijke pers, in boekjes en brochures over dit onderwerp, gaan altijd weer uit van een opvatting van de verloving, die thuis hoort in de Hollandsche steden.

Daar redeneert men zóó. Zullen een jongen en een meisje weten, of ze voldoende harmonieëren om samen een huwelijk te sluiten, dan moeten ze eerst vrij langdurig met elkaar omgaan. Die omgang tot nadere kennismaking heeft plaats met toestemming der ouders. Het wordt publiek gemaakt, opdat men het meisje niet van „gescharrel“ zal verdenken, als zij met dien bepaalden jongen gaat wandelen of fietsen. Ze dragen een ring, om daarmee een zichtbaar teken te hebben, dat hen zelf en anderen herinnert, dat ze zich in den omgang met anderen een zekere beperking moeten opleggen.

Alleen lijkt het me dwaas, om bij zulk een opvatting van de verloving gelegenheid te geven, om geluk te wenschen. Het is dan immers niet meer dan een proefneming.

Geheel anders is de Friesche opvatting. Daar is de verloving een plechtige belofte van trouw, van durende liefde.

Daarom gaat men niet spoedig tot de verloving over. Daarom wordt in de oude Friesche families er bij de verloving door de ouders uitdrukkelijk de aandacht op gevestigd: weet, wat jullie doet, want nu sluit ge een verbond voor het leven. Dat verbond wordt bevestigd in het huwelijk.

Zóó heeft de Friesche rechtsgeleerde Ulrich Huber het in zijn standaardwerk over het Friesche recht verklaard. En zoo hebben de rechters in het Hof van Friesland het opgevat. Als iemand zijn verloving verbrak, dan kon de andere partij een rechtsvordering instellen.

Toen in 1691 een Friesche officier van zijn regiment te Aardenburg met verlof kwam, was zijn verloofde met een ander getrouwd. Deze vrouw werd door het Hof van Friesland voor infaam verklaard; zij werd veroordeeld tot een boete van 100 caroli guldens wegens bigamie en haar huwelijk werd nietig verklaard.

De wetgever bemoeit zich nu niet meer met verlovings.

Maar onder de Friezen, en ook in andere streken, zit nog diep de overtuiging: verbreking van een verloving is trouweloosheid, is woordbreuk.

En die overtuiging wortelt in de schoone waarheid, dat liefde maar niet alleen is een wonder, dat men ondergaat, maar óók een plicht van trouw, die men in volharding heeft te betrachten.

Wat is nu diep te betreuren?

Dat óók bij ons, óók in Gereformeerde kringen, een hybride cultuur is ontstaan, waarbij de geesten worden verward, doordat de leidslieden het op z'n Hollandsch doen en opvatten, terwijl het eenvoudige

volk diep in zijn hart een andere overtuiging heeft. De afsluitdijk heeft hieraan geen schuld. De dominee's uit Holland wél.

Zij hebben vaak niet geweten, hoe bij ons andere opvattingen waren, in een historie van eeuwen geworteld, en hebben daarom jonge menschen een voorlichting gegeven, waardoor de verwarring werd verroot.

Hulpredikers in boeken.

De heer H. Algra schrijft in „Leeuwarder Kerkbode“: Reeds tweemaal werd in een Christelijken roman van uitnemende beteekenis de hulprediker het middelpunt.

Dat is jammer. Feltelijk moesten er geen hulpredikers zijn, in den zin, waarin men ze nu in den regel heeft. N.l. in den zin: we kunnen geen dominee betalen, maar wegens den candidaten-oversloed kunnen we wel een hulprediker huren. Dat scheelt de helft.

Maar dat is niet mijn grootste bezwaar tegen den hulprediker in den roman.

De hulpredikers, die ik in het leven heb ontmoet, zijn eenvoudige, bescheiden jonge menschen. De meesten vinden het maken van een preek een „zware put“. En hun preeken zijn in den regel opstellen, waarin zij zich zoo goed mogelijk trachten te houden aan „de theorie“, die ze hebben gehad (practische vooropleiding hebben ze zoo goed als niet genoten) en verder vooral werken naar „het voorbeeld“ van een vereerden predikant.

Dat is heelemaal niet blameerend of wat ook. Zij moeten het preeken nog leeren.

Er zijn óók wel dominee's die op dit punt nog niet dóórgelooft zijn. Maar daarover niet meer.

Ook hun andere werk is nog een voorzichtig tasten; soms mistasten. Een jonge man van 25 jaar, zooals zoo'n hulprediker is, wordt geroepen bij een sterfbed; moet spreken met jonge menschen over hun verhouding tot den Verbondsgod. Heel het herderlijk werk in de gemeente, met haar strijd en moeite, haar zorgen en verrassingen, haar onbeantwoorde vragen, haar scheef-gegroeide toestanden, haar twisten en partij-schappen, hij komt er midden in te staan en er wordt tot hem gezegd: doe uw werk. Tracht maar niet u eens een beetje te oriënteeren, maar ga maar aan den gang. Zondag een preek over het negende gebod; den volgenden Zondag over het Pinksterwonder. Vooruit maar...

Als ik daaraan denk, dan voel ik in mij een groote sympathie voor die jonge menschen, die eenvoudig en bescheiden, met een gebod in het hart, het doen. Maar nu moet men den boel niet bederven.

Door in boeken bij herhaling den hulprediker ten toneele te voeren als de jonge man, die nieuw leven in de gemeente brengt, de kerk uit haar „verburgerlijking“ terug brengt, de jeugd weer bindt aan de kerk, de predikanten brengt tot zelfkennis en bekeering, enz.

Dat is niet natuurlijk. Daar doet men de jonge menschen kwaad mee. Men suggereert een tegenstelling, die er niet is. Men legt een taak op, die te zwaar is.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Drietal te:

Ten Post: Cand. H. J. Heersink, hulppred. te Drijber; Cand. J. v. d. Linden te Leeuwarden en Cand. K. J. Schaafsma te Gasselternijveen.

Tweetal te:

Zevenbergen: Cand. G. R. Visser, hulppred. te Roosendaal en Cand. J. S. v. d. Weg te Dubbeldam.

Beroepen te:

's-Gravenhage-West (vac. Ds v. 't Sant): Joh. Meynen te Den Helder.

Ten Post: Cand. J. v. d. Linden te Leeuwarden.

Zaandam (3e pred. pl.): Dr P. G. Kunst te Deventer.

Zevenbergen: Cand. J. S. v. d. Weg te Dubbeldam.

Aangenomen naar:

Gameren: Cand. K. J. Schaafsma te Gasselternijveen.

Bedankt voor:

Bierum: P. H. Wolfert te Mariëberg.

Oosterbeek: S. Wouters te Soest.

Afscheid van:

Arum: J. L. Wielenga, Tekst: 2 Tim. 2:19.

Capelle aan den IJssel: M. de Goede, Tekst: Hebr. 13:8.

Ds A. S. Schaafsma. †

In den ouderdom van 73 jaar is te Zeist overleden Ds A. S. Schaafsma, em.-predikant van de Geref. Kerk van Lanteren.

Adresverandering.

Het adres van Cand. P. D. van Dijk, beroepbaar bij de Geref. Kerken, is thans: Fort de Ruyter, Willemstad (N.-Br.).

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Harlingen: P. W. Dam te Onstwedde.

Nieuwpoort: P. de Groot te Gorinchem.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Bruinisse: J. Vreugdenhil te Kampen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Brandwijk (toez.): Cand. C. Streefkerk te Ameide.

Doornspijk: P. de Looze te IJsselmuiden.

Emst: B. van Ginkel te Renswoude.

's-Heer Abtskerke: W. Reus te Westkapelle.

Nieuwe Tonge: E. E. de Looze te Den Ham.

Ootmarsum: Cand. Th. J. Nijland, hulppred. te Leeuwarden.

Schoondijke: W. E. Heijboer te Ouwkerk.

Wijngaarden: Cand. C. Streefkerk te Ameide.

Aangenomen naar:

Harkstede-Scharmer (toez.): Cand. W. J. Fournier, hulppred. te Sluiskil.

Nijland: G. P. Post te Serooskerke (Sch.).

Rotterdam: A. A. Wildschut te IJmuiden-Oost.

Bedankt voor:

Groot-Ammerla: I. Kievit te Baarn.

Hoewelaken: C. B. Holland te Putten.

Ooltgensplaat: T. H. Oostenbrug te Gouderak.

Roden: P. Lugtigheid te Ommelandervijk.

Intrede te:

Delft: J. Fokkema, Tekst: Joh. 1:29slot.

's-Gravenhage: H. J. Dijkmeester, Tekst: Psalm 43:3 en 4.

Kralingen: G. van Veldhuizen Az, Tekst: Hand. 10:34.

Molenaarsgraaf: Cand. A. H. Sonnenberg, Tekst: 2 Cor. 5:8.

Oosterhout: Cand. C. R. Plomp, Tekst: Richt. 6:14a.

Rottum en Stitswerd: Cand. J. Plooy, Tekst: Joh. 1:23.

Veldhoven: Cand. W. A. Vrijland, Tekst: Joh. 3:30.

Zevenhoven: Cand. G. H. van Harten, Tekst: 2 Cor. 5:20.

Jaarvergadering „Eiffatha“ Voorburg.

Ter aanvulling van het verslag van de op 5 dezer gehouden algemeene vergadering van de Vereniging „Eiffatha“ kan nog worden medegedeeld, dat in die vergadering is aangenomen een aanvulling van het statuut. Aan artikel II is toegevoegd een nieuwe alinea, luidende als volgt: „De Bestuursleden verrichten hun taak belangeloos“.

Bij zijn toelichting merkte de voorzitter op, dat deze statuten-aanvulling niet bedoelde iets nieuws in „Eiffatha“ in te voeren, want alle Bestuursleden verrichten toch reeds hun taak belangeloos.

Echter werd het met het oog op hetgeen omtrent sommige Vereenigingen verluide wenschelijk geacht alle twijfel omtrent hetgeen bij „Eiffatha“ regel is weg te nemen.

De vergadering vereenigde zich gaarne met het voorstel.

Vermelding verdient nog, dat de nieuwe Inspecteur van het Buitengewoon L.O., Dr I. C. van Houte, de vergadering van het begin tot het eind heeft bijgewoond. De voorzitter dankte hem voor zijn tegenwoordigheid. Aan den oud-Inspecteur, Dr A. van Voorthuizen, werd telegrafisch dank betuigd voor de aan „Eiffatha“ steeds bewezen sympathie en steun.

Kok's goedkoop Bibliotheek

Aan alle Abonne's op deze Bibliotheek (de V.C.L.) zijn thans verzonden de

2 nieuwe prachtwerken:

MENSCHEN DIE MEETELLEN?

DOOR

A. van Hoogstraten-Schoch
259 bladz. (Prijs voor niet-abonne's f 2.25, geb. f 2.90.)

De normen, die in „de wereld“ gelden, zijn waardevol in het koninkrijk Gods; en omgekeerd. Dit wordt duidelijk in dezen roman uit de eerste kringen, dit boek van praktisch Christendom.

TJALLING WIL WAT ANDERS

DOOR

G. MULDER

171 bladz. (Prijs voor niet-abonne's f 1.50, geb. f 2.—)
Roman van een Frieschen boerenknecht, die zich wil ontworstelen aan zijn sociale lot en met kracht vecht om hooger op te komen.

J. H. KOK N.V. - KAMPEN

Reeds eerder ontvingen de abonne's op de V.C.L. de drie werken:

IS HET MIJN SCHULD

DOOR P. J. RISSEUW

HET WITTE DOEK

DOOR MINI VAN DEN IESSEL

HET GEVLOEKTE LEVEN

DOOR JAN KNAPE Mzn

Zoo geeft Kok's goedkoop V.C.L.-Bibliotheek dit jaar een buitengewoon mooi en aantrekkelijk programma van vijf prachtboeken. Elke abonnee der V.C.L. krijgt deze vijf boeken en mag bovendien gratis voor f 5.— andere boeken uitzoeken; vrije keuze uit ruim 500 boeken.

Men ontvangt dus voor f 15.— en betaalt slechts f 6.— (betaalbaar in 3 keer.)

V.C.L.-catalogus gratis met volledige inlichtingen

IN ELKEN BOEKHANDEL.

MYSTIEK EN MYSTICISME

DOOR

Ds W. F. C. VAN HELSDINGEN

TWEDE ONGEWIJZIGDE DRUK

Prijs f 0.30 — bij minstens 10 Ex. f 0.25 per Ex.

Met een warme aanbeveling van Prof. H. H. KUYPER, Ds VAN GRIEKEN, Herv. Pred. en Ds JANSSEN, Chr. Ger. Pred.

Prof. HONIG in De Bazuin:

Deze 51 blz. waarschuwen tegen zeer schadelijke en veel voorkomende misvattingen en wijzen den rechten weg. Onze God zegene dit liefdevol getuigenis!

Ds. VAN DER MEIDEN in Luctor et Emergo:
Gaarne willen wij deze brochure ter lezing aanbevelen. De lezing zij tot leerling!

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en na storting op postrekening No. 36000 bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp“

met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheel voldoende smaken.

Adm.-Adres: te Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

MENIGERLEI GENADE

ELKE WEEK EEN GOEDE PREEK

Onder redactie van Prof. Dr

K. DIJK en Dr B. WIELENGA

Medewerking van vele Geref.

Predikanten

Siechts f 2.- p. kwartaal fr. p. post

In elken boekhandel

Vraagt gratis proefnr.

Uitgave J. H. KOK N.V. Kampen

WEET U

dat er een „Ver. van Organisten bij de Geref. Kerken“ bestaat, die o.a. ook onze Kerken van advies dient bij orgelbouw, -restauratie of 't benoemen van organisten?

KENT U

„Organist en Eredienst“, het maandblad, door deze vereniging uitgegeven, bevattende verschillende leerzame artikelen betreffende kerkzang, orgelspel enz., bovendien vaak voorzien van een muziekbijlage?

ZOUDT U

dat blad ook niet willen lezen? Het wordt U gratis toegezonden indien U donateur (min. f 2.50 p. j.) of begunstiger (min. f 1.— p. j.) van deze vereniging wordt. Aanmelding en gratis proefnummers bij den 2en Secretaris: R. HUIZENGA, Bilderdijklaan 79, Rijswijk (Z.-H.).

LOSSE NUMMERS.

Herhaaldelijk komen bij ons aanvragen in om losse nummers van „De Reformatie“, waarin één of ander artikel is opgenomen, zonder vermelding van datum of jaargang van het verlangde nummer. We moeten er de aandacht op vestigen, dat de administratie zich onmogelijk kan belasten met het nazoeken daarvan. Wij verzoeken daarom bij de aanvraag den datum van het nummer te willen aangeven, daar anders toezending achterwege zal moeten blijven. De aanvraag dient ook vergezeld te zijn van het bedrag van f 0.15 per nummer, daar incasseeren van dergelijke kleine bedragen te kostbaar is.

De Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Goos.

Medewerker:
Bruggen:
Mevr.
Dr B.
Drs Jol.
Ermelo:
's-Gravenhage:
Philadel.
Ds F.

Alle stukken

Prof. D.

INHOUD: He

Geest en We
landsche Ge
land“ loopt
nood der Rij
de Kerk in d
Berlijaw e
vieren: Of
Het Boek v
— Zending
Persschouw.

HO

Eenigen t
Wolf een p
het kerkelij
hoe hij oo
Weatherhea
dikant, die
en toeloop
hadden toe
Bij den m
een uur vó
politiebewa
zouden ope
ziplaatzen
Ook door zij
Verscheiden
landsch ve
nieuwste op
Ook ond
door jonger
advertentie
waren“.

Ongetwijfd
afvragen in
voor ons g
baren gids.
Schriften l
Ds Barke
stampvolle
„Waarom
Hij zegt:
dingen bezi
Hij verge
dit verschil
wer aanslot
was in den
stukken als
zing, de alg
lijke natuur
Ds Barke
geon was
„meer cons
Hij kon
waarheid c
tegenover d
lijdenis. Ni
vaderen no
Ik wil ui
voren bren
geen vertro
Een Lon
Weatherhe
loochent de
Het is we
dan zegt:
Weatherhe
making, uit
de mensche
Christus) z
„Zijn eig
kerk, noem